

Deventer verhaal eindjaren '60

Krakersbeweging Het sleutegat

(Allard van Lenthe, februari 2022)

De eerste kraakactie in Deventer wordt gevoerd op de Nationale Bevrijdingsdag annex Nationale Krakersdag 5 mei 1970.

De actie bestaat uit het met witte verf aanbrengen van tekeningen van sleutelgaten op veertig leegstaande woonhuizen in de historische binnenstad.

Jongerenhotel De Zambar

In de eindjaren '60 lopen steeds meer jongeren weg van huis en worden steeds meer jongeren door hun ouders de deur uit gezet. Ze raken dakloos en worden probleemjongeren.

In Deventer vangt de jongerenwerker Bernard Duimel de probleemjongeren op. Hij laat dakloze jongeren op de zolder van het jongerencentrum De Zambar overnachten, maakt ze 's morgens om acht uur wakker en stuurt ze de deur uit. Om tien uur 's avonds mogen ze er weer in .

Bernard Duimel noemt de opvang 'Jongerenhotel' of 'Beatnikhotel' In het landelijke popblad Hitweek staat een paginagroot artikel over dit experiment in Deventer. Onder de kop 'Je kunt ze niet op straat laten en je kunt ze ook niet mee naar huis nemen!'

Wanneer ik Bernhard Duimel als jongerenwerker opvolg is het Jongerenhotel De Zambar van de baan. Het voldoet niet aan de eisen en er worden midden in de nacht feestjes gevierd. De buurt is er mee naar de politie gestapt. Einde oefening.

Kraakpand Sijzenbaanplein.

Einde oefening, maar niet voor twee dakloze Zambar-bezoekers Harry en Peere, Harry en Peere zetten het Jongerenhotel illegaal voort. Ik zet nieuwe sloten op de buitendeur, maar Harry en Peere zijn dakhazen: ze komen via het dak van de burens en zolderramen het pand binnen.

Ik betrap ze, maar ik krijg ze de deur niet uit.

'Bedenk een list jonge vriend.'

Ik weet een paar leegstaande panden op het Sijzenbaanplein achter de Hema. Daar komt een parkeergarage en in afwachting daarvan komen er steeds meer huizen leeg te staan.

'Ik weet iets voor jullie! Mitkommen!' zeg ik tegen Harry, Peere en een jongen uit Hengelo.

Met een koevoet en twee matrassen gaan we naar het Sijzenbaanplein en kraken het huis naast het huis van mijn vrienden Jan en René Naeff.

De deuren gaan makkelijk open, via de burens krijgen Harry en Peere

elektriciteit en water en ik breng ze de huisraad, die bij mij nutteloos in de kelder staat.

Het Bergkwartier

Harry, Peere en de jongen uit Hengelo worden de kern van een krakerscollectief, dat iedereen die er wat van wil maken een huis bezorgt.

Op 5 mei 1970 roept het collectief de Nationale Krakersdag uit en op 6 mei wordt er in Deventer binnenstad een sleutelgaten actie gevoerd. Veertig leegstaande panden worden voorzien van met witte verf beschilderde grote sleutelgaten.

De meeste leegstaande panden zijn onbewoonbaar verklaard en liggen in het vervallen Bergkwartier.

Het Bergkwartier wordt beetje voor beetje gerenoveerd door de NV Bergkwartier en door de gemeente.

Burgemeester Nico Bolkestijn tolereert de krakersactie.

Hij zegt: 'Ik heb liever dat de huizen tijdelijk worden bewoond, dan dat ze leeg staan en verder in verval raken. We moeten als gemeente veel meer haast maken met het opknappen van de wijk. Het is toch een schande dat het Bergkwartier er zo bij ligt!'

Dat vinden de krakers ook. Ze zijn voorlopig geholpen. Ze vervangen het bordje 'Onbewoonbaar verklaard' door 'Onverklaarbaar bewoond'.

De krakers moeten met de hand op het hart beloven dat zij de kraakpanden verlaten wanneer de NV Bergkwartier geld heeft om de panden te renoveren.

Ze beloven het niet alleen, ze doen het ook. Belofte maakt schuld